

ПІДСУМКИ ПОШИРЕНОГО ПЛЕНУМУ ВИКОНКОМУ КОМІНТЕРНУ.

(Розмова з членом делегації К.П.(б.)У. на пленумі Комуністичного Інтернаціоналу тов. Скрипником.)

Член делегації КП(б)У на пленумі Комінтерну т. М. Скрипник у розмові зі співробітником харківських "Вістей" порушив підсумки роботи пленуму й став комуністичного руху в окремих країнах.

— Головне питання, що стояло перед пленумом, сказав т. Скрипник, це те саме питання, що стоїть перед усіма компартіями — питання про зв'язок компартій з широкими масами. Питання стояло в різних формах. І як загальне питання — з приводу відкриття Виконавчого Комітету, і як питання професійного руху — з приводу докладу тов. Лозовського, і наприкінці — як питання стани компартій окремих країн.

Єдиний робітничий революційний фронт — це ключ, що ним відкриваються двері дальшого розвитку пролетарської революції. Питою тепер вірним шляхом — це значить, визначити лінію розгортання революційного руху. Тому пленум Виконкому звернув пильну увагу на всі доклади, що стояли на порядку денним.

Найбільша пороза у революційному руху — ультра-лівий ухил. Він став тепер реальною небезпечкою перед низкою компартій (німецькою, польською, італійською). У період тимчасової часткової стабілізації капіталізму, найнебезпечніший ухил удаваного революціонізму, революційна фразеологія, відмова від справедливої єдності з масами в їхній боротьбі. Ультра-ліве керівництво в німецькій компартії привело партію до найтяжчої кризи. Партія на протязі останнього часу почала багато втрачати відносно чисельності та об'єднаності, втрачала свій вплив у профсоюзах і могла дійти до жалюгідного стану секти.

У Польщі революційна фразеологія ультра-лівих зводила партію на рівень. Тільки рішуча боротьба компартії Німеччини, Польщі та Італії з цією небезпечкою дозволила їм вийти з ультра-лівої кризи й на протязі короткого часу підняти та зміцнити свій вплив у масах.

Пленум Виконкому Комінтерну при обміркуванні цих питань не став на шаблонний шлях. Він так само цілком певно зазначив, що в деяких партіях переважає не ультра-лівий, а правий ухил. Цей правий ухил виявляється саме в тих партіях, де є значний колишній соціал-демократичний елемент, що не переварився у комуністичний соку й зберіг багато старих соціал-демократичних ухилів. Права небезпечка реаль-

но стоїть перед компартіями Франції та Чехословаччини.

З докладу румунської партії можна бачити, що окремі представники правих елементів у ній, як Кристеску, цілковито скотилися в болю ліквідаторства.

Шляхи до єдиного революційного робітничого фронту й завоювання мас виявлено з особливою яскравістю в докладі англійської компартії. Вона покладе не є численною, але вже міцно стоїть на ногах, має значний вплив на робітничі маси. Здійснюється, нарешті, прагнення Карла Маркса бачити пролетарський революційний рух в Англії, "перекласти комунізм англійською мовою".

Зазначу одне питання, що мало вагу для КП(б)У. Несподівано перед поширеним пленумом у всю широчінь стало національне питання для низки країн Середньої Європи та Балкан.

Резолюція 5-го Конгресу Комінтерну на національним питанні вимагає свого реального пристосування в новій теперішній обстановці. Деякі компартії, як наприклад, західно-білоруська, ЦК польської партії, а також румунська комісія президії Виконкому Комінтерну — стали на ґрунт підтримки гасла автономності, виходячи з того, що, ніби-то західно-білоруські трудящі маси стоять за гасло автономії Західної Білорусії, бесарабські широкі трудящі маси стоять за гасло автономії Бессарабії (це ніби в межах Румунії).

Цей принциповий автономізм немає нічого спільного з марксізмом, лєнінським роз'ясненням національного питання. Призначена поширеним пленумом спеціальна комісія в національним питанні категорично відхилила ревізіоністський, автономістський погляд у національним питанні. До цієї комісії належав і я.

На жаль, мені довелося закінчити свою роботу на пленумі через те, що я захворів і мусів вийхати. Крім того, через мою хворобу я позбавлений змоги брати участь у роботі сесійної комісії, де мене дуже цікавило питання, що виникло про взаємовідносини між компартією Голандії та компартією однієї з голандських колоній — острова Яви. Голандська компартія — невеличка й немає поки-що потрібного впливу в широкіх масах. Навпаки, яванська компартія, хоча теж мала і нечисленна, — має далеко більший вплив у робітничій і національній русі. Питання про взаємовідносини компартій метрополії з колоні-

альними компартіями — питання цілком нове, що дає багато для об'єднання комуністичного руху в метрополії та колоніях.

Відносно роботи делегації КП(б)У я повинен сказати, що вона складалася з 3-ох осіб: т. Мануйського, т. Шумського й мене. Делегація КП(б)У дано місце в президії пленуму, куди ми висунули т. Мануйського. Крім того, в політичній комісії нам теж дали місце, куди увій-

шов а до національної комісії увійшли я і т. Шумський, так само, як і до деяких інших комісій. В американській комісії був тов. Шумський, у Східній — я.

Мені довелося брати участь у всіх роботах пленуму аж до того моменту, коли ухвалено резолюції, вироблені комісіями. При ухваленні резолюцій я був відсутній і робота провадилася при участі ін. представників делегації КП(б)У.

ГОЛОС З-ЗА МУРІВ БОЯРСЬКОЇ ТЮРМИ

Багато селян, засуджених на татарбунарським процесі, перебуваючи в румунській в'язниці в Жилаві, надіслали через берлінську організацію Міжнародної Організації Допомоги Революціонерам до організації, що взяла шефство над в'язнями татарбунарського процесу, такого листа:

"Дорогі товариші! Ми надзвичайно зраділи, коли, перебуваючи в підземеллях жахливої румунської в'язниці в Жилаві, побачили число "Роте Гільфе" ("Червона Допомога"), де ви вітаєте нас, селян, наших товаришів у великій боротьбі за визволення і бере-те на себе шефство над нашою долею. Ми підбадьорилися, коли довідалися про цю міжнародну солідарність робітників і селян, що стояли і стоять за одно з нами в нашій важкій боротьбі з румунською буржуазією, що живе небувалого терору, щоб придушити дух боротьби бесарабського селянства, відірваного проти його волі від рідного йому Союзу Радянських Республік — того селянства, що безупинно бореться за те, щоб визволитися та ввійти до складу братніх республік С.Р.С.Р.

Ось уже майже півтора року, як ми опинилися в лапах румунської олігархії після звірського придушення татарбунарського повстання. Ми не будемо перелічувати всього того жаху, що його ми зазнали, бо ми припускаємо, що ви знаєте про це. Ми знаємо, ми переживали, що все це вам відомо, але ми певні, що ви не можете уявити собі той жорстокий розправ і тих варварських методів, що їх вживало румунське військо при придушенні повстання.

Дорогі товариші! Стан бесарабського селянства надзвичайно важкий. Воно віддане на призволяще жандармів, а від них залежить життя кожного селянина: для села — нема законів. Закон — це жандарм та його нагай. Такий стан у кожній селі, а в тих, що повстали, це жахливий: убивства, розстріли, підпали, отверті грабунки, насильство, і як наслідок всього цього — сотні і тисячі родин, що в них когось убито, або посаджено до рум. в'я-

зниць, зруйнованих і пограбованих, що вмирають тепер з голоду, — тим паче, що у всій Бессарабії діюте голод в наслідок неврожаю.

Треба визначити, що в тих, хто брав участь у повстанні, або його заарештовано в зв'язку з повстанням, відібрано й ті 2—3 нещасливих гектари землі, що годують селянина. Як видно, румунська дика олігархія хоче, щоб і наші діти померли з голоду, а про це не раз цілком отверто заявляли деякі її представники. Ось такий стан наших родин.

Дорогі товариші! Ми сиділи півтора року в кишинівській в'язниці, в цій жахливій кам'яній мішці, що про нього ви напевне чули від тих, хто був на наших процесі. Режим у цій в'язниці був жахливий. І жа в в'язниці, якщо тільки її можна назвати ікою, така: мамалига майже сира і завжди тухла та горяча вода з нечищеною картоплею, при чім на одного чоловіка припадало не більш, як одна картопля. Хліба ми ніколи не бачили. Допомога, що ми ї одержували зовні, була незначна і не вистачала для всіх. Були смертні випадки від недоліку їжі та сил шлуночків за недугами. Крім того, цей жахливий процес, що тривав понад 3 місяці, значно погіршив цей режим.

А тепер ми перебуваємо у новій в'язниці, в славній Жилаві. Тут з початку допомога була краща, але в останній часі вона дедалі зменшується, з огляду на матеріальну кризу товаришів на волі, які сповідають нас, що вони незабаром муситимуть зовсім припинити ї.

Дорогі товариші! Наш теперішній стан такий: а) їжа тут трохи краща, але проте далеко недостатня, б) багато обираних, бо наші родичи, що са-мі голодують, не можуть нам допомогти, в) є хорі, одні — від знущань, інші — від виснаження та від вохкості підземельних камер.

Дорогі товариші! Ми ще не знаємо, що ми маємо на увазі наші важкі умови та сумні відомості від наших годо-годинних родин про їхні великі страждання та муки, ми прохаємо вас не відмовити нам те-

пер негайної матеріальної допомоги нашим родинам, що до-сі нічого і ні звідкіль не одержували. Рятуйте наших дітей від голодної смерті, й ми ні-коли не забудемо братерської допомоги робітників і селян у-сього світу. Ми певні, що наш заклик знайде відгук у ваших братніх серцях та що ми не станемо жертвами румунських в'язниць, а, всупереч кривавим бажанням румунської олігархії, незабаром знову станемо передовими борцями бесараб-ського селянства і знову від-несемо прапор визвольної бо-ротьби.

Хай живе Селянський Інтернаціонал.

Хай живе союз робітників і селян!

Хай живе плєбісцит та визво-лення Бессарабії!

Слідє 40 підписів.

НА ПРИКАРПАТ-СЬКІЙ УКРАЇНІ.

ВИСИЛЮЮТЬ ПІДОЗРЛИХ ЕМІГРАНТІВ.

Українська еміграція в Прикарпатті нині майже цілком о-рієнтується на Радянську Украї-ну. У зв'язку з цим, поліція збільшила нагляд за емігранта-ми. Багато емігрантів вислано в Чехословаччину в 24 годин-ний термін тільки за те, що вони наслідком висловили свої симпатії до Радянської У-країни.

ПОДЯКА ЗА "ТВЕРДУ" ПОЛІТИКУ.

З Праги повідомляють, що віце-губернатор Прикарпаття одержує від чехословацького прем'єр-міністра Шведги подя-ку за тверду політику, що він її проводить в Прикарпатській Україні. Шведга наприкінці до-ручає прикарпатському віце-губернаторові і надалі твердо правити Прикарпаттям і не збочувати з обраного ним шляху.

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ КОМУНІ-СТИЧНОЇ ПАРТІЇ.

Чехословацька поліція вчи-нила тиск в секретаріаті ком-партії в Ужгороді і конфіску-вала без усякої підстави знай-дену там чужоземну комуні-стичну літературу.

НАСАДЖУЮТЬ КАТО-ЛИЦІЗМ.

В зв'язку зі складенням таєм-ної угоди між католицьким е-пископом Гебейом в Ужгороді та місцевою владою, остання відбирає від православних то-варистів церкви і передає їх ка-толицьким євangelістам.

В багатьох селах населення нищить вночі церкви та цер-ковні будинки, щоб не віддати їх католицьким євangelістам.

МИСТЕЦЬКА ПРОГРАМА НА МІ-СЯЦЬ ТРАВЕНЬ.

Драматичні й співачко-музичні сили при Укр. Роб. Домі в Вінніперу вже склали свою програму праці на час пресої кампанії в місяці травні. Програма ця до-сить багата й різноманітна.

Започатковують цю програму учні Вищого Освіт-ного Курсу разом з товаришами першої групи мандо-ліністок і з Драмгуртком, виставою улюбленої вінніпер-ської публікою оперетки п. н.: "МАПСЬКА НІЧ", яку відіграють в суботу 1. травня.

В неділю, 2. травня, учні Вищого Освітнього Курсу дадуть власними силами величавий КОНЦЕРТ. Цим двом виставами товариші курсанти попрацюють Він-ніпер, бо В.О.К. кінчається 30. квітня.

В суботу, 8. травня, Драмгурток відіграє знову в ці-лому світі драму в 5-ох діях з життя голандських рба-ків п. н. "НАДІЯ". Драмгурток задалегідь готується до вистави цієї досить тяжкої драми.

В неділю, 9. травня, відбудеться спільними музично-співачькими силами при У.Р.Д. КОНЦЕРТ.

В суботу, 15. травня, Драмгурток відіграє дуже смішну комедію в 5-ох діях, не грану ще у Вінніперу, п. н. "ШАЛАПУТ".

В неділю, 16. травня, дадуть величавий КОНЦЕРТ обидві мандолинові оркестри — власними силами з ціл-ком новою програмою.

В суботу, 22. травня, Драмгурток відіграє прекра-сну пєсу на три дії відомого українського письменника С. Васильченка п. н. "НЕ СПІВАЙТЕ ПІВНІ, НЕ ВМІН-ШАЙТЕ НОЧІ".

В неділю, 23. травня, дадуть КОНЦЕРТ обидва під-відділи Секції Молоді ТУРФДім, які заснували вже свої власні хорі й стало приготувлятися.

Останній суботу й неділю в травні покищо не вклю-чається до вистав, бо це буде залежати від погоди й можливо, що в тих днях наші драматично-музичні сили разом зі всіма членами й членками робітничих орга-нізацій будуть вже проводити час на пікніку.

Кінчемо всі драматичні й співачко-музичні гуртки ТУРФДім по цілій Канаді виготовити й у себе програми кампанії допомоги робітничо-фермерській пресі в місяці травні і дружно її перевести.

Хай живе робітничо-фермерська преса!

МІСТКОМ.

3 ПОЛЯ НАУКИ Й ТЕХНІКИ.

ПЕРУАНСЬКА КУЛЬТУРА З 3,000 ЛІТ.

Відомий мандрівник по Ти-беті, що тепер вибирається до-сліджувати полудневу Амери-ку, відкрив, до спілки з дирек-тором археологічного музею в Перу, Юліана Телью, остан-ки трьох старинних перуан-ських міст. Найшли вони їх на півострові Паракас, у 25 милях на південь від Писко і 150 миля на півд.-схід від Ліми, столи-ці Перу.

Два перші міста "походять" з 1,000 літ перед Хр., а тре-тє з доби Інкасів. Мури та гро-би цих міст є із золотого, порфіру. Перше місто, Перро Кольорадо, лежало під пово-локою піску грубого до три-надцять стіп. Під нею найде-но довгі ряди гробів, що лежали

на землі, мов фляшки. У кож-нім гробі дослідники найшли від п'яти до п'ятнадцяти мумій у сидячій позіції, оберті об-стіну.

Найдено також гарні зраз-ки тканин. Гончарські роботи були дуже первісні. І в другім місті, Телью Кавена Лярга, го-ловним будівельним матеріа-лом був порфір. У місті було щонайменше 10,000 мешканців. Черепи їх були незвичайно довгі. Є докази, що трєпація черепів була вже тоді відома. Цікаве, що одночасно прихо-дить звістка про розкопки під-час експедиції у Мезопотамії, де викопали людський кістяк з доби 3,000 перед Хр. і глиня-ні посудини, що походять з цієї самої доби.

го керівника в такій серйозній справі, як ор-ганізація озброєної боротьби.

ЛЕНІН ДОПОМАГАЄ ГЕРОЯМ ЖОВТНЕВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.

(Спогад А. Інгельмана.)

В 1918 році, коли я був головою заводсько-го комітету Балтійського заводу, до завкому надходили кілька разів вимоги від хорих та по-калічених робітників про видачу їм пенсії. Але не зважаючи на ходіння по всіх установах та особах, ми в Петрограді не могли знайти собі поради, і тоді на спільному засіданні делегатів від всіх морських заводів вирішили поїхати до Леніна.

Сказали — зробили. Ось ми й в Кремлі... Охорона швидко про-глянула перепуски, і ми в кабінеті проводили. Нас охоплює нез'ясоване радісне почуття. За-раз побачимо того, до кого прикуто всі очі сві-та.

Входить Володимир Іліч, стискує нам руки й зараз-же переходить до справи.

Швидко, по-ленінському, схоплює суть: до-коряє за довгу тяганину в такому важливому пи-танні і зараз-же робить розпорядження розгля-нути позачергово нашу справу в Раднаркомі, запропонувавши й нам бути присутніми на за-сіданні. Ми з радістю погоджуємось. Після розгляду справи, т. Ленін розпитує нас про Пе-троград, про настрій робітників, про завод, вза-галі про всі потреби робітників, особливо про продовольчі потреби, які за тих часів стояли дуже гостро.

Ми, військові фахівці, що приїхали до Пе-трограду з ставки й працювали потім протягом кількох місяців у Вищій Військовій Раді, повинні визнати, що в тов. Ленінові ми мали чуло-

ЛЕНІН В ЖОВТНЕВІЙ РЕВОЛЮЦІЇ.

(За редакцією В. Чубаря.)

(Продовження.)

Він одержав керуючі вказівки особисто від тов. Леніна й вийшов до Нарви. Швидко з'ясува-лася серйозність німецького командування в справі дальшого наступу на Петроград. Однак я, як військовий керівник того часу, в особи-стій розмові з тов. Леніном не сховав від нього тієї думки своєї, що при дальшому перебуванні радянського уряду в Петрограді місто буде приваблювати всіляких авантюристів з німе-цького командування і тут, згідно з пропозиці-єю т. Леніна, подав відповідний рапорт з цю-го приводу.

Уряд в березні вирішив переїхати з Петро-граду до Москви.

Я повинен сказати, що тов. Ленін, як го-лова уряду, в той час всю свою увагу до най-менших подробиць зосередив на наших опера-ціях під Петроградом. Він чудово розумів, як значуща має наступ Німців на Петроград в той момент, коли у революції не було озбро-єних сил, правильно, по-військовому організова-них.

Як відомо, від царської армії не залишило-ся й сліду. Вона стихійно сама себе демобілі-зувала. Само по-собі виникла потреба формувати нову армію. Ось ці маленькі розвідочні за-гони, що ми їх сформували в Петрограді, й бу-ли тими першими кадрами армії, що з них по-

тім розгорнулися цілі дивізії.

Після приїзду до Москви Військова Рада розташувалася у потязі. По дорозі до Москви я зустрівся зі своїми начальниками розвідочних загонів, зазнайомився з дійсним станом німе-цького фронту і про це, після приїзду до Мо-скви, доповів Ленінові. Та розвідочна звістка, що ми її зорганізували навколо Петрограду, на той час розтягалася до Вітебська, мов фронто-ва лінія.

У склад Військової Ради у Москві, крім т.т. Троцького й Подвойського, було введено ліво-го ес-ера Прошяна й більшовика Шутко. Тро-цький був комісаром по оперативній частині, а Подвойський — по господарській.

Московська доба моєї роботи була добою підготування майбутньої Червоної армії. Пер-ший декрет видано 8-го квітня про окружні управління; в ньому вже зазначалося про формування майбутньої армії. Я кілька разів мав наради з Леніном в справі різних питань військової практики. Ця доба наших нарад під-готувала ґрунт для утворення майбутньої ар-мії за принципами обов'язковості й відмовлен-ня від виборності командного складу.

В травні 1918 року наш штаб було переведе-но до Мурому. Це було зроблено для того, щоб дати йому можливість в спокійних умовах провадити свою роботу. Наш фронт до того часу вже цілком визначився. Ми мали групи: північну, західну і південно-західну, що ними керували певні командуючі. Позаду цих груп, в так званій базі, по-між Уралом та Волгою, поча-лося формування дивізій. Цей рік був роком боротьби з так званим добровільним форму-ванням частин на місцях. Нам багато допоміг своїм авторитетом та своєю рішучістю Володи-

мир Іліч Ленін. В тих випадках, коли місяці не виконували наших розпоряджень або заарешто-ували ті кадри для формування частин, що ми їх послали на місця, досить було доповісти Володимирові Ілічеві — й його телеграфні роз-порядження ліквідували відразу непорозумін-ня на місцях.

В цей час тов. Ленін вже не брав безпосеред-ньої участі у військових справах, віддаючи це діло головним чином, товаришам Троцькому та Подвойському. Але потім, коли на півдні по-чався олександрівський та корнілівський рух, тов. Ленін знову повертається до безпосереднього керування військовими справами, особливо на південному фронті. Він цікавиться нашими пла-нами, робить дуже енергійні розпорядження наркомові шляхів сполучення про необхід-ність швидких переїздів тих або інших на-ших частин і формувань і так ін.

На протязі всього часу моєї роботи, як во-ійськового керівника, мені доводилося часто-густо розмовляти по службових справах з Во-лодимиром Ілічем. І я повинен сказати, що Ле-нін, хоча й не був військовим, але дуже цікавив-ся всіми подіями військовими, швидко схоплю-вав військові обставини, що створювалися, і ду-же швидко робив відповідні висновки. Зрозумі-ло, що голова радянського уряду, провадив боротьби робітничої класи, в найтяжчу добу цієї боротьби, в момент ліквідування світової війни й організації перших паростів робітничо-селянської армії, інакше й не міг ставитися до цієї роботи, що стояла перед ним.

Ми, військові фахівці, що приїхали до Пе-трограду з ставки й працювали потім протягом кількох місяців у Вищій Військовій Раді, повинні визнати, що в тов. Ленінові ми мали чуло-

ЧИ ВИ ВЖЕ МАСТЕ

найновішу книжку відомого пролетарського письменни-ка М. РІЧКАНА

КАРПАТСЬКА НІЧ

що недавно вийшла з друку? Якщо немає, то ви самі, або ваші знайомі, то постарайтеся купити, а буде мати користь книжку в хаті. Не тратьте вона вартості навіть тоді, як ви перечекаєте її. Це добра повість з воєнних часів в Галичині і з життя робітництва в Америці. Коли читаете, то не можете так довго відірватися від книжки, доки не перечекаєте до кінця.

Письменник М. Річка сам пере-живав війну і ірочно описує всі ті страшні події в старому краю. Читачи "Карпатської ніч" ва-ринчасно багато вчитесь і то в найбільш приступний спосіб, бо ця книжка написана незви-чайно зрозумілою мовою. На-друкована вона на найкращому папері, окладина з артистич-ним малюнком в двох кольорах.

КУПІТЬ, А НІКОЛИ НЕ ПО-ЖАЛІТЕ! РОЗПОВСКОДНО-РІ СКИЗЬ ЦЮ КНИЖКУ.

Виснаються книжки за по-передним надісланням грошей. ЦІНА 50 ЦЕНТІВ ЗА КНИЖКУ. Замовлення з грішми посля-ти на таку адресу:

Ukrainian Labor News
Cor. Pritchard & McGregor
Winnipeg, Man.